

tiusque ab omnibus observetur, sigilli nostri impressione subtersignari jussimus.

Signum (L. M.) domini Ottonis secundi imperatoris et invictissimi augusti.

Adelbertus cancellarius ad vicem Petri episcopi et archicancellarii recognovi et scripsi.

Securitas Venetorum prestita⁹¹ per Ottonem imperatorem.

In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Anno dominice incarnationis 983, indictione undecima, anno vero regni secundi Ottonis 26°, imperii autem ejusdem 16, 7 Idus Junias. Residentibus cum Ottonem piissimo imperatore ac invictissimo augusto Adheleida matre sua, cum Theuphanu conjuge ejus, seu principibus ultramontanis et Italicis, Willigiso Magantino archipresule, et Gielario Magdiburgensi⁹², seu Ecberto Treverensi archipresulibus, Petro Ticinensi⁹³ et Petro Cumano episcopis, Deodrico Mettensi, Albino Bresenono episcopis, Ezulo duce Bajoriorum, Ottone Willelmo⁹⁴ comitibus, aliisque

A quam pluribus majoris et inferioris ordinis nobilibus hominibus, imperialem adierunt celsitudinem Venetici, ostendendo precepta et confirmationes quas antecessores eorum a regibus et ab imperatoribus habuerunt, quatenus pacem et foedera tam firma et rata per imperialem paginam dignitas imperialis constitueret, ut liberi et securi absque ulla læsione per totum suum imperium habirent. Ob quam gratiam consultum est ab omnibus ecclesiasticis viris et secularibus propter divinum amorem et recompensationem regni caelestis, congruum esset efficere, quo iidem Venetici petebant. Idcirco jussit majestas imperii hujusmodi⁹⁵ scriptum scribere, et cum confirmatione suæ propriæ manus sigilli sui impressione corroborare, ut deinceps talis dissensio nunquam inter se et illos aut suos heredes oriatur, ut majores et minores illius Venetiæ populi patriæ per suum imperium, orientem versus meridiem occidentem et septentrionem, libere et secure ambulent.

OTTONIS III IMPERATORIS EDICTUM.

(An. 996 ? Mai.)

Ope codicum Ambrosiani, Florentini, Londinensis, Vindobonensis, Veronensis, et Estensis apud Muratorium recognitum, primo Ottonis III imperatoris conventui ascripsimus, cum Romæ coronatus Romanos, Francos, Bojarios, Saxones, Alsatienses, Suevos, Lotharingos secum congregasset.

Incipit⁹⁶ capitulum domini Ottonis tertii imperatoris piissimi Augusti.

Cotidie contra leges agitur, cotidie mali male⁹⁷ facere non verentur. Ideo hac lege omne per avum, divinitate propicia, valitura edicimus⁹⁸, ut toto anni tempore liceat iudicibus causas agere, lites dirimere, tamultus quæstionum⁹⁹ terminare et diffinire, ut qui cotidie leges¹⁰⁰ offendunt, cotidie legis sententia feriantur. Nec enim tempore messium¹⁰¹ vel vindemiarum legis edictum debent effugere, qui¹⁰² nullo tempore peccare desierunt¹⁰³. Bene enim facere, verum dicere, justitiam amare, rectum¹⁰⁴ judicare, omni tempore¹⁰⁵ licet, semperque licabit, quia a

bonis numquam, a malis autem operibus semper requiescendum esse catholice didicimus et jugiter conservandum, Deo auctore et imperiali majestate, decrevimus. David autem rex et propheta dicit: *Sicuti qui custodiunt iudicium et faciunt justitiam in omni tempore.* In natale vero Domini, in epiphania¹⁰⁶, in pascha, in ascensione Domini¹⁰⁷, in pentecosten, in diebus dominicis et in festis præcipuis¹⁰⁸ et in constitutis jejuniorum diebus, iudicarios motus exequi, publicas quæstiones appeti, ut cum omni vigilantia solemnitates christianorum¹⁰⁹ celebrentur, penitus prohibemus¹¹⁰.

OTTONIS III CONSTITUTIO TICINENSIS.

(An. 998. Sept. 20.)

Chronico Fartensi insertam Holstenius, Labbeus, et Muratorius SS. Ital. tom. II, p. 207, et tom. II, p. 496, 497, ediderunt, unde et nos eam iterum proferimus. Nonnulla tamen in ea haberi, exempli gratia, sententiam

VARIE LECTIONES.

⁹¹ prestitam l. ⁹² magiburgensi *codd.* ⁹³ ucinensi l. ⁹⁴ uuielmo *cc.* ⁹⁵ hujus l. hujusce l. ⁹⁶ *ita* l. Incipiunt capitula ottonis tertii imperatoris *Fl. Adest versus in L. hic Romæ syndonico rex invidet tertius invidet Otto. In Estensi*: Romæ sindonico rex tertius invidet otto. *Vind. et Veron.*: Festorum placito rex tertius invidet Otto. *Ambrosianus pro capite XII constitutionum a. 967 numerare videtur.* ⁹⁷ mala l. malum V. *Vn.* ⁹⁸ e. id est ut l. ⁹⁹ quæstiones A. ¹⁰⁰ legi l. V. *Vn.* ¹⁰¹ messis l. ¹⁰² q. in n. A. ¹⁰³ desierint l. ¹⁰⁴ recte l. V. *Vn.* ¹⁰⁵ o. t. omnibus l. l. ¹⁰⁶ e. et in statutis jejuniorum diebus in diebus quadragesimalibus *edd.* e. in diebus quadragesimalibus V. *Vn.* ¹⁰⁷ *deest* l. ¹⁰⁸ principibus l. ¹⁰⁹ s. quod ch. A. s. quod ch. est V. *Vn. E.* ¹¹⁰ *Codices Vindebonensis, Vn. Est. hæc addunt*: Hæc sunt festivitates præcipue in anno, quæ per omnia venerari debent. Natalis Domini, sancti Stephani, sancti Johannis evangelistæ, Innocentium, octavæ Domini, octavæ Epiphaniæ, purificationis sanctæ Mariæ, paschæ dierum octo, letaniæ majoris, ascensionis Domini, pentecostes, sancti Johannis baptistæ, octavæ apostolorum, maxime tamen sanctorum Petri et Pauli, dedicationis sancti archangeli Michaelis, sancti Martini, assumptionis sanctæ Mariæ.